

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izide razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglas po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovi račun št. 11.400

„JUTRA“

Beseda našemu delavskemu stanu!

DOMOVINA NAŠEGA NARODA JE TUDI DOMOVINA NAŠEGA DELAVSTVA.

Pretekli teden smo ugotovili žalostno, obenem pa tudi skoraj neverjetno dejstvo, da Hitlerjeva revolucija v Nemčiji ni zmešala glav le naših nemških in renegatskih buržoazij, temveč tudi nekaterim delavcem. Ugotovili smo, da imamo med našim mariborskim delavstvom ljudi, ki občudujejo Hitlerja in se zanj in njegove metode navdušujejo. Mimo tega smo pa izvedeli tudi, da je iredentistična propaganda, ki oznanja skorajšnje odcepitve Maribora od Jugoslavije, zajela posebno močno zlasti naše delavstvo. Zato se nam zdi potrebno spregovoriti na njegov naslov vsa nekaj pametnih besed, ki naj bi zaslepljenec odprle oči in jim pokazale položaj v pravi podobi, v takli, kakoršna je v trpkosti realni resnici.

Pred vsem se čudimo, kako se je moglo navdušiti za fašista Hitlerja tisto delavstvo, ki je 14 let življenja v Jugoslaviji tako navdušeno prisegalo na marksizem? Saj je prav Hitler tisti, ki ni zatrl z brutalno silo, z ognjem in mečem le komunizma, marveč tudi socialno demokracijo. Če se sedaj del našega delavstva navdušuje kljub temu zani, dokazuje s tem najočiteje, da ni bilo nikoli marksistično, ampak mu je bil marksistični internacionalizem le krinka za prikrievanje nemškega nacionalizma! Naravnost tragična pa je potem usoda naše socialne demokracije, ki je tem ljudem na ljubo izdajala in še izdaja nemški list »Volksstimme«. S tem je sama podpirala in pripravljala pobeg delavstva v nemško-nacionalni tabor! Če pa je zagreševala to napako že doslej, potem naj se iztrezni vsaj sedaj in naj da našemu delavstvu slovenski list. Z odvracanjem delavstva od nemštva in nemškutarje bo najbolj krepila svoje delo. Z nemštvom pač ne more danes simpatizirati noben marksist na svetu! Zato je njena naloga, da pomete iz svojih vrst zakrinkano nemštvo in vrne našemu delavstvu njegov materni jezik in zavest pripadnosti k domovini! Potem bo tudi njegova borba proti tujim izkoriščevalcem vse bolj uspešna, kakor je bila doslej. Kdor hoče biti zaveden delavec ne more biti nemškutar in ne more biti občudovalec nemškega fašizma!

Naše delavstvo ima pa še neki mnogo večji vzrok boriti se proti nemškim na-

klepom, v prvi vrsti proti težnjam za spremembo naših meja. Vemo sicer, da je blazen absurd govoriti o kakršnikoli spremembi naše meje v Sloveniji, vzemimo pa za primer, da bi se to zgodilo, seveda le teoretično. Kdo bi bil tisti, ki bi bil zaradi tega najtežje prizadet? Naš tukajšnji delavec! Zakaj? Zato, ker bi bila v tem primeru prva nemška skrb preplaviti Maribor in vso Spodnjo Štajersko s sedaj brezposelnimi nemškimi delavci, ki jih je samo v Hitlerjevi Nemčiji preko 6 milijonov! Ali je res kdo med našim delavstvom tako strahovito naiven, da verjame, da bi ne bil v tem primeru zapostavljen? Za Hitlerjeve Nemce bi bil tudi vsak tisti mariborski delavec, ki je v dno svoje duše nemškutar, še vedno rasistično »windischer Hund«.

Obupna je borba, ki jo bije naš delavec v sedanjih krizi in težka je njegova obstojnost, toda v nemškem Mariboru bi izgubil še to, kar ima! Bil bi neusmiljeno vržen na cesto, preganjan, tepen in opljuvan. Kaj je fašizem vedo praktično samotisti, ki so ga že izkusili na svoji lastni koži. Vprašajte naše primorske delavce, vprašajte celo one tovariše v Trstu, ki so bili italijani naš! Taka je torej resnica. Zato kličemo vse naše delavstvo, naj premisli dobro in naj se iztrezni ter se vrne v okrilje svojega naroda. Domovina in država našega naroda je tudi domovina in država našega delavstva in samo, če se bo tega zavedalo in bo to tudi pokazalo, bo moglo zahtevati popolno priznanje svojih pravic, za katere se potem ne bo borilo samo ono samo, ampak mu bo pri tem pomagal ves narod, saj vemo vsi, da so tisti, ki ga izkoriščajo skoraj sami tuji, pripadniki tistega naroda, ki je internacionaliziral fašista Adolfa Hitlerja in diktatorja Dollfusa s heimwehrovc v sosedni Avstriji!

Ta besede smo napisali tako odkrito in iskreno, da jih more razumeti vsakdo in more tako najti edino pravo pot zase in za našo celokupnost! Naša borba proti fašističnim naklepom zunanje politike je izrazito socialna borba, borba malega proti velikemu zatiralcu. Kdor je za enakopravnost proti privilegijem, kdor je za pravico proti nasilju, kdor je za mir proti vojni, mora biti: Slovenec in Jugoslovani!

Poostreitev spora med Rusijo in Nemčijo

BOJ Z NOTAMI MED MOSKVO IN BERLINOM. NEMŠKI ODGOVOR NA RUSKO NOTO IN RUSKI NA NEMŠKO.

BERLIN, 10. aprila. Sovjetska vlada je vložila v Berlinu proti preganjanju komunistov v Nemčiji najostrejšo pritožbo, v kateri nastopa posebno proti mučenju aretirancev; v afero pa so zapleteni tudi člani ruskega trgovskega zastopstva v Berlinu. Nemški poslanik v Moskvi pa je izročil včeraj ruski vladi odgovor svoje vlade, v katerem navaja, da so vse vesti o mučenju aretirancev močno preštrane. Nemška vlada obenem obljublja, da bo vsak primer točno proučila in bo vse krivce poklicala na odgovor. Nemčija tudi more prevzeti jamstvo za nemoteno poslovanje ruske trgovinske misije, mora pa pri tem zahtevati, da prekine ta vse zveze z nemškimi komunisti in opusti vsako vmešavanje v notranjepolitične zadeve Nemčije.

Litvinov je podal na to nemško noto takoj odgovor svojega kabineta, v katerem odločno zavrača navedbe nemške note. Pri tem poudarja, da se ruska zastopstva nikjer ne vmešavajo

v notranjepolitične razmere in tudi ni majo nobenih razlogov za vzdrževanje kakih zvez z nemškimi komunisti. Sovjetski zastopniki v Nemčiji sploh nimajo nobenih stikov s katerokoli nemško stranko. Za ono, kar pa delajo člani ruskega trgovskega zastopstva v svojem zasebnem življenju, ne more prevzemati sovjetska vlada prav nobenega jamstva in odgovornosti.

V političnih krogih prevladuje naziranje, da se je z omenjeno izmenjavo not napetost med Nemčijo in Rusijo le še poostрила in da nameravajo sovjeti soloh prekiniti svoje odnose z Nemčijo.

BANSKA SPREMEMBA V DONAVSKI BANOVINI.

BEOGRAD, 10. aprila. Ban donavske banovine Milan Nikolić je upokojen in ob tej priliki odlikovan z redom Jugoslovanske krone I. razreda. Njegov naslednik je pomočnik zunanjega ministra Dobraica Marković.

Francoski odgovor na rimski predlog

FRANCIJA SPREJEMA V NAČELU RIMSKO INICIATIVO. SODELOVANJE JE MOGOČE SAMO V OKVIRU DRUŠTVA NARODOV IN KOT PRIPRAVA ZA PANEVROPO. TRENUTNO SO Vendar NAJVAŽNEJŠA GOSPODARSKA VPRAŠANJA.

RIM, 10. aprila. Sinoči se je vrnil v Rim tukajšnji francoski poslanik de Jouvenel. Francoski memorandum na Mussolinijev načrt je bil izročen pred sinočnjim italijanskemu poslaniku v Parizu grofu Pignattiju. Pričakuje se, da bo dal poslanik de Jouvenel tudi še kako ustmeno pojasnilo italijanski vladi.

Tekst francoskega memoranduma je zelo kratek. Temu dokumentu je bilo priloženo tudi spremno pismo, v katerem so podrobno razloženi vsi predlogi, ki jih vsebuje memorandum, kakor tudi razlogi, ki so privedli francosko vlado do tega, da je sprejela projektirani pakt o sodelovanju štirih velesil z največjo rezervo.

Fašistični listi trdijo, da memorandum v ničemer ne odstopa od direktiv, ki sta jih začrtala Daladier in Paul-Boncour v svojih govorih v francoskem parlamentu. Memorandum poudarja princip enakopravnosti vseh držav in ga postavlja kot osnovno podlago za reševanje vseh mednarodnih vprašanj. Zato ni postavljeno sodelo-

vanje velesil le v okvir Društva narodov, temveč je tudi popolnoma podreleno tej mednarodni ustanovi. Mimo klavzul političnega značaja, ki pri znavao funkcije Društva narodov kot vrhovnega razsodnika pri reševanju vseh mednarodnih vprašanj, o katerih bi razpravljale velesile, usmerja francoski memorandum to sodelovanje na pot, ki vodi do širšega in po možnosti evropskega sodelovanja, da bi se tako omogočila ustvaritev znane Briandovega načrta o Panevropi. Francoska vlada naglašja, da je za uspeh te velike akcije potrebno, da se izvede sodelovanje velesil na realnem terenu, da bi se tako omogočilo naglo in uspešno delo na obnovi Evrope.

Končno se naglašja memorandum, da so pogoji, zlasti z ozirom na sedanjost splošno krizo, za rešitev aktualnih evropskih vprašanj potisnjeni v stran po drugih vprašanjih in mora zato biti sodelovanje velesil usmerjeno v prvi vrsti na ureditev gospodarskega položaja v Evropi.

Avstrija noče postati pruska provinca

MNENJA AVSTRIJSKEGA TISKA O NEMŠKEM CENTRALIZMU. KANCELAR DOLLFUSS IN NJEGOVA VLADA ZA AVSTRILJO.

DUNAJ, 10. aprila. V vsej avstrijski javnosti je vzbudila veliko pozornost vest, da se bo uprava v zveznih nemških deželah popolnoma preuredila in da dobi vsaka zvezna dežela svojega posebnega namestnika. S tem bodo prišle vse dežele pod popolno odvisnost nemške osrednje vlade. Ta ukrep državne vlade se tolmači kot končna ukinitev federalizma v Nemčiji in ustvaritev nemške enotne nacionalne države. Odslej bodo mogla posamezna plemena razvijati le svoje kulturne karakteristike, dočim bodo v političnem pogledu podvržena kolektivni volji celokupnega nemškega naroda. Hitler je s tem izvršil večjo nalogo, kakor svoj čas železni kancler Bismarck.

Politični cili kancelarja Hitlerja pa je še priključitev vseh sosednjih teritorijev Nemčiji, v katerih žive v več-

ni Nemci. Izjema je le Švica, ker se smatrajo tamkajšnji Nemci kot izgubljeni za veliko Nemčijo. Nasprotno tem vestem narodno-socialističnega tiska pa piše krščansko-socialna »Reichspost«, ki je, kakor znano, zelo nasprotna združitvi Nemčije in Avstrije, da bi dobila v primeru priključitve Avstrije k Nemčiji stara avstrijska prestolnica Dunaj namestnika, ki bi ga imenoval Berlin. Avstrija bi tedaj igra la žalostno vlogo pruske province.

Dr. Dollfuss pa je v nekem svojem javnem govoru naglasil, da je že po košini kancelar dr. Seipel hotel ustvariti široko fronto, ki bi se borila na eni strani proti boljševizmu, na drugi pa proti narodno-socialističnim frazam. Sploh pa se opazja, da postaja sedanj režim vedno bolj avstrijski in manj vsenemški.

Nemško zračno brodogrje

PARIZ, 10. aprila. Iz Berlina poročajo, da je bil predsedničnim prvič v Nemčiji predvajati film o manevrih italijanskega zračnega brodogrja. Ko je predstavnik nemškega notranjega ministrstva in predsednik nemške zveze Lörtzen rekel, da bo imela Nemčija že v najbližji bodočnosti zračno brodogrje, ki mu ne bo enakega v nobeni drugi državi, se je pričel vrtili film. Po končani predstavi je zopet govoril Lörtzen in se zelo laskavo izrazil o italijanskem vojaškem letalstvu ter naglasil, da bo pruski notranji minister in državni komisar za letalstvo Göring odstopoval v Rim, da zagotovi čim tesnejše sodelovanje med nemškim in italijanskim letalstvom.

Papen in Göring v Rimu

RIM, 10. aprila. Včeraj zjutraj je prišel v spremstvu svoje žene v Rim pod kancelar nemške državne vlade von Papen, ki so ga sprejeli na kolodvoru za-

stopniki vlade in nemška poslanika pri Vatikanu in na italijanskem dvoru. Papen je pozdravil v imenu italijanske vlade že takoj pri prestopu meje na Brennerju bocienski prefekt, Von Papen bo imel važne razgovore z Mussolinijem in papežem. Danes se pričakuje v Rimu tudi prihod ministra Göringa, ki bo prišel semkaj iz Monakovega. Podkancelar bo ostal v Rimu predvidoma do 18. aprila in po nalogu svoje vlade skušal navezati z italijansko fašistično vlado čim tesnejše prijateljske stike. Prvi razgovor med Papenom in Mussolinijem bo verjetno še danes.

SPALAJKOVIČ PRI PAUL-BONCOURJU.

PARIZ, 10. aprila. Francoski zunanji minister Paul Boncour je sprejel včeraj poslanike Nemčije, Italije in Jugoslavije. Jugoslovanski pariški poslanik dr. Spalajković je ostal v razgovoru s francoskim zunanjim ministrom dalje časa.

Dnevne vesti

Zadnja pot lavantinskega vladike

OGROMNA IN VELIČASTNA UDELEŽBA PRI POGREBU.

Nad vse slovesno so spremili danes dopoldne verniki lavantinske škofije svojega nadpastirja, prevzvišenega knezoškofa g. dr. Andreja Karlina na zadnji poti. Prišle so množice, med njimi ogromno število duhovščine iz vseh delov lavantinske vladikvine, kjer si je pokojni škof osvojil srca vsega vernega ljudstva. Prišli so zastopniki tudi iz vseh sosednjih škofij, da izkažejo poslednjo čast visokemu cerkvenemu dostojanstveniku.

Pogrebne svečanosti so se pričele že včeraj popoldne ob 17. uri v tukajšnji stolnici, kjer je bila posvečena molitvena ura pokojnemu škofu. Danes jutraj ob 8. uri pa je bilo blagoslovljeno truplo v hiši žalosti in je blagoslovitvene obrede opravil pomožni škof g. dr. Tomažič v spremstvu odličnih cerkvenih dostojanstvenikov med katerimi so bili apostolski nuncij Pellegrinetti, zagrebški nadškof dr. Bauer, ljubljanski knezoškof dr. Rožman, krški knezoškof dr. Srebrnič, zastopnik djakovske škofije kanonik dr. Slamič, zastopnik tržaško-kopske msgr. dr. Kratzig, zastopnik celovškega škofa msgr. Podgorc in drugi. Združeni pevski zbori pa so zapeli žalostinko »Spomladi vse se veseli«, nakar so dvignili »črni mošnje« krasno kovinasto krsto in jo prenesli v stolnico, kjer se je pel mrtvaški oficil.

Točno ob 10. uri so se zbrali v škofijskem dvorcu cerkveni dostojanstveniki, med njimi apostolski nuncij Hermenegild Pellegrinetti, nadškof dr. Bauer, knezoškof dr. Srebrnič, knezoškof dr. Rožman, graški nadškof dr. Pavlikowsky, pomožni škof dr. Tomažič, zastopnik tržaškega škofa msgr. dr. Kratzig, zastopnik celovškega škofa msgr. Podgorc in djakovskega škofa msgr. dr. Slamič. Pred palačo pa se je zbrala duhovščina lavantinske škofije in množica ljudstva. V spremstvu stolnega kapitla so odšli v cerkev, kjer je celebriral pontifikalno črno

mašo nuncij Pellegrinetti ob asistenci navzočih škofov. Pogrebni nagovor je imel ljubljanski škof dr. Rožman, ki je proslavil pokojnikove zasluge.

Po cerkvenem pontifikalu je krenil slovesni izprevod iz stolnice po Stolni ulici čez Glavni trg in državni most na magdalensko pokopališče. Za križem je šla v sprevodu najprej šolska mladina, sicer so bile navzoče vse mariborske osnovne, meščanske in srednje šole z učiteljskimi in profesorjskimi zbori. Sledila so številna cerkvena društva z zastavami, duhovščina in oficijator z asistenco. Pred žalnim vozom s krsto so peljali voz vencev in cvetja. Za krsto so šli globoko potrti bližnji in daljni sorodniki pokojnega škofa. Navzoč je bil pokojnikov brat prof. Martin Karlin, njegova sestra Marijana Karlinova in nečak Jože Žagar s svojo družino. Dolga je bila tudi vrsta zastopnikov državnih in avtonomnih oblastev. Nj. Vel. kralja je zastopal mestni poveljnik brigadni general Hadžić, nadalje so bili navzoči pri pogrebu ban dr. Drago Marušič, podban dr. Otmar Pirkmajer, dvorni svetnik dr. Stare, mestni župan dr. Lipold s celokupnim občinskim odborom, predsednik okrožnega sodišča dr. Žihar, prvi državni pravdnik dr. Jančič, oba okrajna glavarja dr. Ipavc in Makar, predstojnik mestne policije dr. Hacin, ravnatelj vseh mariborskih srednjih in strokovnih šol in drugi.

Med sprevedom sta igrali turobne žalne koračnice godbi »Drava in vojaška godba. Ob odprti grobnici se je od pokojnega lavantinskega vladike poslovilo več govornikov in združeni pevski zbori so zapeli več ganljivih žalostink. Njegovo truplo je sprejela slovenska zemlja, na kateri je deloval tako dolga leta, za katero se je toliko žrtvoval, toliko trpel in jo tako iskreno ljubil. Zato ga bo vse verno ljudstvo ohranilo v večnem spominu.

Dva velika požara v ptujski okolici

Dva otoka mrtva, sedem gasilcev ranjenih.

V soboto je nenadoma izbruhnil ogenj v viničariji ptujske posestnice Hedvike Rodoškove na Rodnem vrhu v občini Dolena pri Ptuj. Stanovanjsko in gospodarsko poslopje sta zgorela do tal. Gasilci in sosedje, ki so prihiteli na pomoč, so bili napram divjemu elementu skoraj brez moči. V ognju sta našla strašno smrt tudi oba viničarjeva sinova, stara pet in sedem let. Verjetno je, da sta ogenj po neprevidnosti zanetila tragično preminula dečka.

Sinoči okrog 20. ure pa je nenadoma začelo goreti stanovanjsko poslopje posestnika Antona Lovrenka v Novi vasi, občina Sv. Marko nižje Ptuja. Ogenj se

je naglo razširil na gospodarsko poslopje od tam na stanovanjsko in gospodarsko poslopje sosednega posestnika Simona Stumbergerja. Vsa štiri poslopja so zgorela do tal, Lovrenku pa so zgoarele tudi vse svinje. Škoda znaša četr milijona dinarjev. Kako je ogenj nastal doslej še ni bilo mogoče ugotoviti.

Pri gašenju se je ponesrečilo sedem domačinov, od katerih so morali tri nevarno ranjene prepeljati z rešilnim avtomobilom v ptujsko bolnišnico. Med njimi je tudi smrtno ranjen posestnik in pogorelec Anton Lovrenko, ki se bori s smrtjo in ni nobenega upanja, da bi ostal živ.

Letni občni zbor »Jadrana«

Včeraj dopoldne je imelo društvo »Jadrana« svoj letošnji občni zbor v mali dvorani Narodnega doma. Zborovanje je vodil predsednik g. dr. Bergoč, ki je podal jasno sliko društvenega delovanja v preteklem poslovnem letu. Iz skrbno sestavljenega tajniškega poročila gosp. Josipa Bratoža je razvidno, da je bilo društveno delovanje tudi lani, kakor vsa prejšnja leta usmerjeno pretežno na gojenje naše večno lepe pesmi. Društvo ni opustilo nobene prilike, da ne bi nastopilo s svojim zborom na podeželskih prireditvah, če so mu le sredstva in razmere dopuščale, zavedajoč se važnosti slovenske pesmi za probujanje in utrjevanje narodne zavesti. In prav zaradi tega zasluži »Jadrana« vse priznanje, ker tako delo v okolici, kakoršna je mariborska, ni lahko in zahteva mnogo požrtvovalnosti in vztrajnosti. Pridno so delovali vsi odseki in je potrebno, da podčrtamo zlasti uspeh »Podpornega meddruštvenega oddelka«, ki je bil zamisel Jadrancašev. Ta odbor je lajšal najbednejšim našim emigrantom gorje v hudi zimi, preskrbel je brezposelnim prenočišče in hrano. Take podpore je bilo deležnih lani 341 siromakov, ki jih je usoda pregnala z lastne grude.

Za pevski odsek je predložil poročilo

g. L. a. h. Razveseljivo je bilo njegovo poročilo. Saj pa izkazuje tudi velik napredek zbora, ki je bil laskavo ocenjen na tekmovalju slovenskih pevskih zborov v Ljubljani, kjer je odnesel prverstvo v drugi kategoriji ter prejel kot nagrado pozlačen pokal.

Poročilo emigrantskega odseka je podal predsednik g. dr. Bergoč, blagajniško poročilo pa g. Krištof. Pri volitvah je bil soglasno ponovno izvoljen za predsednika g. dr. Bergoč. Članičina je bila določena na 12 Din na leto. Pri raznoterostih se je razvila živahna razprava o predlogih, ki so jih stavili zastopniki »Narodni«. Sklenjeno je bilo, da bosta obe društvi delovali ramo ob ramo in se medsebojno podpirali. Pri tej priliki se je v imenu mariborskega streškega okrožja zahvalil zboru za sodelovanje pri streških prireditvah upravnik »Večernika« g. Reja, nakar je predsednik zaključil lepo uspešni zbor.

Napredovanje v carinski službi. Za carinskega kontrolorja je imenovan Drago Paljaga pri tukajšnji glavni carinarnici.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v ponedeljek 10. t. m. ob 20. uri predava na univerzi prof. dr. Milan Ivšič iz Zagreba o uspehih in neuspehih marksističnega pokreta.

† Ivan Vošnjak. Na Mestnem vrhu nad Ptujem je umrl v starosti 83 let bivši industrialec in župan v Šoštanju ter dolgoletni deželni poslanec g. Ivan Vošnjak. Pokojni je bil za časa svojega bivanja v Šoštanju velik pobornik vsega narodnega pokreta. Sodeloval in izdatno je podpiral vsa takratna nacionalna društva in si pridobil neveljavnih zaslug. Kot človek je bil prijeten družabnik ter napreden gospodar, ki je s svojo bistroumnostjo in s preudarnimi nasveti mnogo koristil našemu narodnemu gospodarstvu. Za pokojnikom žalije vsa Saleška dolina in vsi, ki so ga poznali.

Prva slavnostna akademija, ki so jo priredili dijaki tukajšnje državne trgovske akademije pod pokroviteljstvom mestnega župana g. dr. Franja Lipolda pretaklo soboto zvečer v veliki dvorani Narodnega doma, je uspela nepričakovano dobro. Udeležilo se je precej mariborskih trgovcev in obrtnikov, zlasti veliko pa je bilo številu srednješolske mladine. Uvodoma je pozdravil prof. dr. Kralj navzoče, med katerimi so bili mestni župan dr. Lipold, oba okrajna glavarja dr. Ipavec in Makar, narodna poslanka Krejci in Spindler, predstojnik mestne policije dr. Hacin, zastopnik mariborskega trgovskega združenja Ivan Šotarič, zastopnik Slovenskega trgovskega društva g. Mejovšek in drugi. V jedrnatih besedah je govornik podčrtal važnost zavoda za naš Maribor in omenil namen prireditve. Nato so dijaki v režiji gledališkega igralca Vl. Skrbinskega zelo dobro in učinkovito podali Balzacovo komedijo »Mercadet«. Pevski zbor državne trgovske akademije pa je pod vodstvom prof. Vasilija Mirka zapel več narodnih pesmi, ki so vse občinstvu zelo ugajale in sta bila zbor ter vodja deležna navdušenega odobravanja. Gospod prof. Mirk je prejel lep šopek nageljinov.

Nagradna tekma frizerjev. Na svečan način je bil zaključen lasničarsko-ondulacijski tečaj, ki ga je z dovoljenjem banske uprave priredil mariborski pomočniški zbor. Tečaj je bil zaključen z nagradno tekmo, ki je bila včeraj popoldne v gornjih prostorih pri »Orlu«. Nastopilo je pet tekmovalnih skupin, in sicer so bili v prvi skupini 4 tekmovalci, v drugi 2, v 3 štirje, v 4 štirje in v 5 pet tekmovalcev. Žirijo so tvorili gg. Francchetti iz Ljubljane, Grobelnik iz Celja ter Novak in Zakrajškova iz Maribora. Tekmovalni izdelki so bili izredno lepi in po priznanju najboljših strokovnjakov izredno dovršeni. Najboljše so se odrezali v prvi skupini tečajnika Herman Dreksler in Drago Cvetetič, v drugi Drago Riedl starejši in Drago Riedl, mlajši, tretji Jeronim Dobošič in Herman Dreksler, v četrti Josip Donacij in Ivan Sifner, v peti pa Viktor Pegan in Josip Kučan. Zmagovalci so prejeli od pomočniškega zbora krasna darila. Po zaključku tekme je podal poročilo o tečaju predsednik pomočniškega zbora g. Knez, nakar je obrtno-zadružni nadzornik g. Založnik s primernim nagovorom uradno zaključil tečaj in razdelil tečajnikom izpričevala. Laskava priznanja so izrekli prirediteljem tudi razni govorniki iz Ljubljane in Zagreba, v imenu okrožnega odbora mariborskega g. Bureš, v imenu brivskega združenja g. Novak, v imenu Zveze privatnih nameščencev pa g. Petijan. Nato je sledila prijetna prosta zabava, ki je trajala do pozne polnočne ure. Opaziti pa je bilo, da je to prireditev bojkotirala velika večina mariborskih brivskih mojstrov, kar je tolmačiti kot nerazumevanje in nezanimanje za napredek brivskega in frizerskega naraščaja. Vsa zasluga pa gre mariborskemu pomočniškemu zboru z gosp. Knezom na čelu, ki od svoje izvolitve neumorno deluje za zboljšanje strokovne izobrazbe naraščaja.

Za šahovsko prvenstvo Maribora. V okviru Mariborskega šahovskega kluba bo v kratkem šahovska izločilna tekma, katere se lahko udeleži vsak igralec. Igrali bodo v dveh skupinah in za vsako skupino so po velikodušnosti g. Serca, g. Pinterja in drugih razpisane po 2-3 darila. Zmagovalci druge skupine se eventuelno lahko udeležijo še odločilne borbe z onimi prve skupine. Prijaviteli se je treba pri blagajni kavarne Jadran, kjer se bo tekma vršila, ali pa pri prof. Favaju (Central). Natančnejši pogoji oz. določitev za dneve igre se bodo še objavili.

Stavberga zadruga državnih uslužbencev v Mariboru ima svoj redni občni zbor v torek 11. t. m. ob 19.30 uri v zadrugi pisarni, Rotoški trg 2.

Narodno gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 10. aprila: »Strahovi«. Prireditelj naraščaja Rdečega križa.

Torek, 11. aprila ob 20. uri: »Se li razumemo«. Red B.

Sreda, 12. aprila: Zaprt.

Četrtek, 13. aprila: Zaprt.

Iz gledališča. V torek, 11. t. m. bodo ponovili Petra Preradovića sodobno igro o treh generacijah »Se li razumemo«, ki je kakor povsod, tudi v Mariboru izborna uspela ter splošno ugaja. Red B. Prihodnja dramska premiera bo predstavila eno najboljših del sodobne nemške dramske literature. To so »Človekoljubi«, delo slovitega pesnika in dramatika Richarda Dehmla. Režira g. J. Kovič.

Pri pokvarjenem želodcu, plinih v črevesju, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski, učinkuje že kozarec naravnega »Franz Josefove« grenčice sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravniki za želodec izpričujejo, da se izkaže uporaba »Franz Josefove« vode kot prava blagodat za po jedi in pijači preobložena prebavila. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Danes
v Narodnem
gledališču

»STRAHOVI«

Zasebni in avtonomni nameščenci iz Maribora so priredili včeraj lep izlet k Sv. Urbanu. Izleta se je udeležilo precejšnje število nameščencev in nameščenk. Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev v Mariboru namerava odslej prirediti redne izlete, s čimer bo krepilo nacionalno zavest med našimi okoličani.

Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino je zopet upeljalo redne članske sestanke, in sicer v restavraciji »Pri lovcu« v Ljubljani vsako prvo sredo v mesecu ob 17.30 popoldne. Člani, zlasti oni iz mesta in bližnje okolice, se vabijo k rednemu posejanju sestankov.

Mala Nedelja. Pretekli četrtek smo spremljali na zadnji poti Josipa Budjo, župana občine Moravci. Njegovo priljubljenost je dokazal lep pogreb, katerega so se udeležili tudi domači gasilci. Sokolska godba je krasno svirala v srce segajoče žalostne koračnice in žalostinke. Sokolski pevski zbor pa mu je zapel ganljivo nagrobnico za zadnje slovo. Bodi mu ohranjen blag spomin!

Kino Union. Danes v ponedeljek nepreklicno zadnjič prekrasni film »Ljubimkanje«. V torek in v sredo velika veselegra »Pat in Patachon kot strelca«. Pripravlja se velikonočni »šlagerski« program »Grofica Monte Christo« z Brigito Helm, Rudolfom Forterjem, Lucie Englisch in Oskariem Simo.

Grajski kino. Še nekaj dni najboljši in največji vojni oziroma špijonažni velfilm »Nevidna fronta«. (Špijonka E 3). Ta film, ki se je včeraj prvič prikazoval v Mariboru, je dosegel ogromen uspeh. Posnetki so kolosalni, režija prvovrstna, dejanje zelo napeto, pomorski boji in boji v zraku nedosegljivi. Poleg vojne se razvije krasno dejanje, ljubezen dveli volunov, ki se začetkoma borita drug proti drugemu vsak za drugo domovino. Krasen film s Karlom L. Diehlom, Trudo von Molo, Paulom Hörbigerjem in Paulom Ottom v glavnih vlogah. Kot dopolnilo najnovejši zelo interesantni Foxov žurnal.

Ponesrečen kolesar. Na Pobrežju se je včeraj dopoldne zaletel s kolesom 30-letni mesarski pomočnik Josip Caf v nekega voznika in pri tem tako nesrečno padel na tla, da se je hudo poškodoval na glavi in na rokah. Ponesrečenca so morali spraviti v mariborsko bolnišnico.

Tri tatvine. V noči na preteklo nedeljo je neznanec vlomil v izločbeno omarico trgovca Schieidbach v Gosposki ulici ter odnesel zlato nalivno pero in več drugih predmetov v vrednosti 500 Din. Katarini Šulcerjevi je tat ukradel kokšnjaka več dinkoš. V Betnavski ulici je neznanec storilec odnesel zasebnici Ani Pavličević kosov oblake in medla.

Plačilni nadomestki za splošno uporabo

O PREDLOGIH KNJIG DR. JURIJA JANA.

Pod naslovom »Zahlungsmittelsätze zum allgemeinen Gebrauche« je napisal tukajšnji odvetnik dr. Jurij Jan, kakor smo v našem listu že omenili, nad vse aktualno razpravo. Radi splošnega interesa se moramo baviti z v njej razvitim vprašanjem tudi še podrobneje.

Autor poudari uvodoma, da nobena stvar ne povzroča toliko nezaupanja, kakor novotarije v denarnih stvareh. Zato je po njegovem mnenju treba le obstoječa sredstva primerno izpopolniti in pripraviti občinstvo, da so nova predlagana plačilna sredstva naravna in v raznih oblikah že preizkušena. Zato se morajo predlagana nova plačilna sredstva nasloniti izključno le na že obstoječe plačilne nadomestke in na poseben način prikrojiti za splošno uporabo. Vse to obrazloži autor čitatelju tako nazorno, da v resnici prepriča vsakogar o tem, da so njegovi predlogi le posledica naravnega in časa primerne razvoja plačilnih nadomestkov. Zato so ti ne samo izvedljivi, temveč se tudi morejo uvesti.

Dosledno s tem začrtanim ciljem opisuje vse one vrednostne papirje, pri katerih so razne terjatve navezane na papir sam, kakšnemu namenu so služili v glavnem do danes, kake pogoje imajo in kako so vključili drugim osnovnim namenom in kljub nedostatkom opravljali in še opravljajo prav dobre plačilne nadomestne službe, četudi doslej le v omejenem krogu. Od raznih za ta namen obdelanih vrednostnih papirjev omenjamo tukaj le dva, in sicer hipotekno dolžno pismo in liste, ki prenašajo pravice iz vloge. Ti papirji se po avtorjevih načrtih prikrojijo za splošno plačilno uporabo v bistvu na sledeči način:

Vsi vrednostni papirji, ki naj se prikrjijo za novo plačilno službo, se predvsem poenostavijo v vsebini in obliki. To se doseže s tem, da se zaokroži njegova vsebina na v prometu uporabljive valutenote (na pr. 50, 100, 500 Din itd.) in da se skrči papir sam na prometu pripravo obliko. Hipotekni zastavni list se otrese dolgega formata in kuponske priloge ter skrči na mali bankovcu sličen list; na enak način pa se skrajša tudi hranilna knjižica na sličen prometno prožen hranilni list. Od pravic, ki jih imajo ti vrednostni papirji proti pravemu dolžniku, se odtrgajo za vsakokratnega prometnega imejitelja teh listov pravice do oprestiti ter se pravice omejeje le na v listu napisane vsote brez vseh pripadkov. Kot protiutež za to pa se osigura tem listom stalen tečaj, ki naj jih varuje pred vsako spekulacijo. To se doseže s tem, da se oskrbi potom posebnih dogovorov, da do ločeni zavodi sprejemajo te papirje v proračun za isto vrednost, na kojoj se glase, (brez ozira na to, da imajo drugi slični istoimenski papirji višje ali nižje tečaje od imenske vrednosti).

Gorenja dva vrednostna papirja donata izdajateljskemu konzorciju obresti med njihovim prometnim obtokom, ki pa se seveda znižajo za višino manipulacijskih stroškov s temi papirji. Zato člani konzorcija kot celota ne plačujejo za te papirje nobenih obresti, temveč jih še celo sorazmerno prejemajo. Ko pa preidejo ti papirji iz osnovnega razmerja članov konzorcija napram konzorciju med občinstvom samo, ali čim se prično pretakati od posameznih članov na druge člane, se pa zaračunava obresti, ker se pač z njimi znižajo ali višja dobroimetje posameznega kontrapenta. Ta velevažna okolnost omogoča pocenitev teh papirjev, v kolikor se tiče zahtevka za obresti zanje. To pa zopet upliva na najnaravnejšo pocenitev obrestne mere.

Tako in za take namene prikrjoni papirji se naslonijo na posebnorvrstno organizacijo. Ta organizacija skrbi za to, da se izdajo ti papirji le v določeni višini in da so za vse papirje oskrbljene posebne varščine, iz katerih se more kriti vsak imetnik dotičnega papirja. Zato pa se more vsak član konzorcija brez skrbi zavestati, da sprejme te liste za ono višino na kojoj se glase, ker vendar more v primeru sile to višino iz varščin izterjati. Zato pa se vsak član konzorcija tudi mora zavestati, da bo sprejemal te poračunske papirje do njihovi nominalni vrednosti. S tem postane tak papir pri vseh združenih

zavodih absolutno polnovreden v višini valute, na kojoj se glasi.

Tekom prometa teh papirjev odpade med člani in konzorcijem (zadrugo) skoro vsaka korespondenca nanašajoča se na te papirje, ker so ti papirji za nje v njihovem krogu popolno denarno vrednost prenosno sredstvo. Pismeno obračunavanje pride šele pri likvidaciji, ko se proti vrnitvi listov vračajo članom zastavljene varščine ali ko se za plačilne liste eventuelno vnovčujejo zastavljene vrednosti. Predmetni listi so v bistvu poračunski listi, to se pravi, da se z njimi plača pri združenih članih konzorcija dolg ali pa da se z njimi napravi nova vloga. Če kdo hoče za te liste dobiti zakoniti denar, more to doseči na ta način, da list spremeni v vlogo, da jo odpove in zahteva gotovino.

Z uvedbo takih listov torej jasno izhaja, da se odpravi vsako pomarjkanje gotovine, v kolikor je ta potrebna za prenosni promet denarnih vrednosti. Avtor pa gre še nekaj korakov dalje. Točno razloži čisto svojevrsten a zato naraven pojem denarja in njegov končen namen, dokler ne ugotovi za vsakega jasno, da so dosedanja pojmi o denarju zastareli in da le zastarelost teh pojmov povzroča denarne krize. Dalje dokazuje, kako se

dajo z lastnimi samopomožnimi sredstvi ustvariti čisto naravno nove blagovne veljave, dejarski blagovne denarne veljave, ter razvija analogno v tem pravcu nov pomen poračunskih listov, če se še uzakoni itak faktično že obstoječa relativno vrednostna denarna veljava napram zlatu in drugemu blagu. A tudi brez ozira na te predlagane preuredbe se morejo novi poračunski listi uporabiti za popolno plačilno prometno službo, kar kaže že samo nekaj primerov.

Vsi dolžniki posameznih hranilnic rabijo za plačilo svojih dolgov ali takozvani zakoniti denar ali pa gorenje poračunski liste. Ker se bo poračunskih listov izdalo le za okrog 5% vseh dolgov, ki jih dolgujejo dolžniki hranilnicam, bo radi tega po njih stalno povpraševanje. Če bo trgovec prodal blago proti poračunskim listom, bodisi v celoti ali deloma, bo poračunske liste lahko takoj uporabil, bodisi za nadaljnji promet ali pa za to, da z njimi poravnava pri združenih zavodih svoje lastne obveznosti. S tem se obtok širi in udomači. Že te osnovne misli zadostujejo in morajo prepričati vsakogar o izvršljivosti gorenjih načrtov. Tembolj pa seveda vsakega prepričajo avtorjeve dosedanje knjige. Pričakovati je, da bo osobito zadnja knjiga v kratkem omogočila radi svoje preciznosti ustanovitev nove organizacije v svrhu izdajanja krajevnih poračunskih listov, in to prav v Mariboru kot prvem mestu, kar vsi najbolj želimo. K stvari se še ponovno povrnemo.

Sport

ISSK Maribor premagal SK Rapid

LEPA IGRA. — DOBER OBISK.

ISSK Maribor: SK Rapid
5:2 (2:1)

Včeraj smo končno učkali srečanje starih domačih rivalov v tekmovalstvu za prvenstvo LNP. Zanimanje za naš takozvani tradicionalni »derby« v naši nogometni srenji je bilo tudi tokrat zelo živo, nabralo se je na igrišču v Ljudskem vrtu do 1000 ljudi.

Po nepričakovanem rezultatu »Maribora« proti »Iliriji« so šanse Rapida zelo porasle, zato je bilo zanimanje za včerajšnje srečanje tem bolj napeto. Izražalo se je v raznih komentarjih, ugibanjih in kombinacijah že ves teden pred dogodkom. Še tik pred tekmo so se dajale obema moštvoma precej enake šanse, šele ko se je zvedelo, da bo »Maribor« nastopil z Gutmeierjem v vratih in s Hreščakom na levi zvezi, se je začelo verovati v zmago »Maribora«.

SK Rapid rez.: ISSK Maribor rez. 1:0 (0:0)

Predtekma rezerv je pod vodstvom g. Mohorka potekla zelo mirno in prinesla Rapidovcem zasluzeno zmago.

Za glavno tekmo pa sta nastopili moštvi v postavah:

ISSK Maribor: Gutmeier, Bertonec St., Savo, Kokot, Kirbiš, Kukanja, Miro, Priveršek, Bertonec P., Hreščak, Zemljč.

SK Rapid: Hermann, Barlovič, Flack, Klippstätter, Seifert, Gomol, Heller Venko, Pirčič, Hardinka, Pišof.

ISSK Maribor je imel najmočnejše orožje v odlično razpoloženi napadalni vrsti, ki je skupaj z izvrstno obrambo odločila bitko. Moštvo je tokrat napravilo vtis homogene celote in je ugodno iznenadilo z živjo, svežo in preudarno igro. Odlikovalo se je v splošnem s pogumnim startom, dobro tehniko, prilično dobro igro z glavo in zadovoljivim podajanjem. Lepa povezanost med poedinimi deli moštva, zlasti pa razumna kalaboracija med halfi in napadom je ustvarila pred nasprotnim golom mnogo zrelih položajev.

Kakor že rečeno, je imel »Maribor« najboljše formacijo v napadalni vrsti. Vodja napada Bertonec P. je zaigral kakor v starih časih. Tudi njegov partner na desni strani Priveršek je podal mnogo koristnejšo igro kakor preteklo nedeljo. Hreščak je dober tehnik, le škoda da tudi ni strelec. Naravnost odličen pa je bil Zemljč na levem krilu, a tudi Miro na desnem je včeraj pokazal, da še zna igrati nogomet. Nekoliko več brzine pa mu ne bi škodovalo. Tudi v halfi je bilo moštvo precej močno. Vsekakor pa je bila ta formacija mnogo boljša od nasprotnikove. Prav dober je bil Kukanja, ki je neprestano serviral napadu uporabne žoge. Kirbiš je bil ofenzivno dober, defen-

zivno pa se ni posebno odlikoval. Kokot menda ni bil najboljše razpoložen, pogrešali smo zlasti pogumni start in premišljeno dodajanje. Zelo dobra sta bila oba branilca, ki sta bila kljub prezaposlenosti do konca zanesljiva. Tudi Gutmeier v vratih je bil v splošnem dober, posebno težke naloge pa ni imel. Vsekakor ima vse pogoje da s pridnim treningom postane odlični vratar.

Rapid je dokazal da ima močno heterogeno enajstorico, v kateri so poleg povprečnega materiala tudi igralci odličnih kakovosti. Sem je prištet Barlovič, Hermana in Venka. Najboljšo igro je dala ožja obramba ob stalni podpori srednje vrste. V njej je briljiral Barlovič, ki je rešil neštevilne nevarne situacije, gotovo pa je bil v skrajni sili na mestu. Srednja vrsta Rapida je absolvirala zlasti mnogo defenzivnega posla, in to s pridnostjo. Najboljši mož v tej vrsti je bil Seifert, dočim stranska krilca nista vedno uspela v borbi s krili, posrečilo pa se je večinoma držati notranji trio. Napad se je včasih približeval v opasno bližino nasprotnega gola, bilo je tudi nekaj zelo kočljivih situacij, v splošnem pa ni nihče streljal direktno na gol.

Igra je bila vključ v prvenstvenemu značaju fair in je potekala od začetka do konca v prav lepem tempu. Zmaga »Maribora« je bila popolnoma zaslužena tudi po poteku igre. Enajstorica ISSK Maribora je bila v vsakem pogledu boljša, lepo je kombinirala in — kar je glavno — mnogo je streljala.

Gole so zabili: v prvem polčasu v 9. minuti Bertonec, v 26. min. isti igralec zviša na 2:0. V 30. min. zniža Hardinka na 2:1. S tem rezultatom konča polčas. V drugem polčasu je v 2. min. Hreščak uspešen, v 4. min. Zemljč, v 28. min. je znižil Barlovič iz 11m rezultat na 4:2 in v 37. je postavil Zemljč končni rezultat 5:2.

Sodil je g. Podubsky iz Zagreba prav dobro.

Stanje prvenstvene tabele je po včerajšnji tekmi takole:

ISSK Maribor	6	3	1	2	13:12	7
SK Ilirija	5	1	2	2	11:12	4
SK Rapid	5	2	3	1	11:16	4
SK Železničar	4	1	2	3	9:12	3

Čakovečki SK: SK Svoboda 8:0 (7:0).

Mariborska Svoboda je včeraj odigrala v Čakovcu prvenstveno tekmo proti Čakovečkim SK. Tekma je končala s presenetljivo visokim porazom »Svobode« v razmerju 8:0!

Ostale nogometne tekme.

Beograd: Madžarska: Jugoslavija 3:1 (2:0).

Ljubljana: Ilirija: Varaždinski SK 4:1 (0:1).

Celje: SK Celje: Olimp 5:2 (3:2).

Zagreb: Gradjanski: GAK Gradec 8:0 (4:0)!! Železničar: Viktorija 1:0 (0:0).

Dunaj: Češkoslovaška: Avstrija 2:1 (0:0). 65.000 gledalcev.

Praga: Praga: Dunaj 2:0 (2:0).

Brno: Brno: Dunaj 4:1 (2:0).

Gradec: Sportklub: Südbahn 5:0 (3:0), Sturm: Hakoah 8:1 (5:1), Kastner & Öhler 4:3 (2:1).

Reisamanovo, Delovno pravo' razprodano

Nedavno smo poročali, da je izšla knjižica »Delovno pravo« dr. Avg. Reismana, ki objavlja v poljudni obliki določila novega obrtnega zakona in drugih socialnih zakonov glede službenega razmerja delavcev in nameščencev. Prospekt za nabavo te knjižice je bil razposlan najprej vsem strokovnim organizacijam, ki so dobile knjigo po znižani ceni. Tiskana je bila knjižica v 3000 izvodih, torej za naš književni trg že v izredno visoki nakladi. Gospodarska kriza, ki običajno zadeva najhujše prav tudi uslužbenca, pa je med njimi silno poživila zanimanje za socialno zakonodajo. Povpraševanje po dr. Reismanovi knjižici je bilo namreč med delavci in nameščenci tako veliko, da je bila te dni, torej že preden so jo sploh časopisi najavili, popolnoma razprodana. Obenem pa ima založništvo že zopet okrog 1000 novih naročil, tako da je bilo treba naročiti že tiskanje druge izdaje.

Za naš obmejni Maribor je zadeva tem aktualnejša, ker bo služila knjižica predvsem industrijskemu delavstvu, ki je zaposleno največ v tujih podjetjih, kojih dobiček gre ves v tujino in ostaja v Jugoslaviji od tega ogromnega prometa prav za prav le to, kar zaslužijo na skromnih mezdah naši delavci. Saj je vse drugo, višji pisarniški in tehnični uradniki, tudi zasedeno po veliki večini s tujci. Ti pa imajo tako krasne pozicije in kolosalne plače po 10 do 20.000 Din na mesec, da pač ne rabijo zaščitne naše socialne zakonodaje.

Je zaradi tega v našem najvišjem narodno-gospodarskem interesu, da se naše delavstvo čim bolj spozna v svoji socialni zakonodaji, da se bo vedelo ščititi pred izrabljanjem tujega kapitala. Naše delovno pravo je moderno, a koristilo bo našim ljudem le tedaj, če ga bodo poznali. Strokovne organizacije vseh smeri so prav iz tega vidika brez razlike z vso vnemo razširjale ta najnovejši delavski »katekizem« in odtod ta nagel uspeh knjižice, k čemer je častitaj našemu — delavstvu!

Sv. Lenart v Slov. goricah

Odhod Josipa Stuklja. V torek dne 4. t. m. se je poslovil od nas g. Josip Stukelj, knjigovodja tukajšnje Okrajne hranilnice. L. 1903. ga je privedla življenjska pot sem k Sv. Lenartu, kjer je živel in delal vestno in pošteno polnih 30 let. Bil je mož dela, skromen in vseskozi značen. Okrajna hranilnica je priredila svojemu zvestemu uradniku prizrčen poslovilni banket, na katerem so izrekli številni govorniki prav pomembne napitnice v počaščenje našega vrlega Stuklja. Ko se je l. 1908. ustanavljal pri nas Sokol, je bil Stukelj med ustanovitelji. Sokolstvu in njegovim idejam je ostal zvest vse do danes. Neomahljiv je bil v svojem naprednem mišljenju tudi tokrat, ko so mu nudili znatne materielne ugodnosti, če izpremeni svoje politično prepričanje. Naš Stukelj je ostal trden. Čast takim značajem! Sokol je priredil svojemu zvestemu bratu lepo odhodnico. Starosta br. dr. Gorišek je v daljšem govoru orisal delo in boje našega Stuklja za našo narodno stvar. Bil je tih, a vztrajen narodni borec. Gospod Stukelj odhaja s svojo družino v svoj rojstni kraj Novo mesto. Želimo mu vsi, da bi še dolgo užival v miru in zadovoljstvu svoj zasluženi pokoj!

Spominjajte se CMD

Rudyard Kipling:

Milijonar in njegov sin

(Iz angleščine prevedel Josip Poljanec.)

»Mene si osmešil, Salters,« je dejal Dinko srdito. Takega govorjenja ni mogel trpeti in je brez vsakega nadaljnjega prekanja javil zemljiščno širino in dolžino.

»Veste, gotovo so sami norci na tej ladji,« je dejal kapitan, ko je pozvonil v strojni prostor in vrzel sveženj časnikov v ribiško ladjo.

»Izmed vseh vražjih norcev je razen tebe, Salters, on in vse njegovo moštvo precej največji, a takih še nisem videl,« je zarohnel Disko, ko je »Tukaj smo« odplula dalje. »Baš sem jim povedal, kar jim gre, ker se potikajo v teh vodah kot izgubljeno dete, pa se moraš vmešati s tistim tvojim trapastim kmetijstvom. Ali res ne moreš razločevati enega od drugega?«

Harvey, Dan in ostali so stali zadaj in si od veselja pomežikovali med seboj, toda Disko in Salters sta se pričkala vse do večera; Salters je dokazoval, da je taka ladja hlev na sinjem morju, Disko pa je trdil, da zahteva dostojnost in ribiški ponos, da se razločuje reči drugo od druge, najsi bi tudi tako bilo res. Dolgi Jack je ves čas mirno prenašal to prerokanje — jezen kapitan, nesrečni mornarji — po večerji pa se je oglašil preko mize:

»Čemu vse to čevkanje o tem, kaj poročajo?« je dejal.

»To zgodbo bodo sedaj cela leta pravili o nas — to je vse,« je odvrnil Disko. »Oljna pogača oškropljena!«

»S soljo kajpada!« se je odrezal Salters nespokorno, ko je prebiral poročila o kmetijstvu v nekem teden dni starem newyorškem časniku.

»To naravnost žali moja čustva,« je nadaljeval kapitan.

»Ne vidim, kako bi,« se je oglašil Dolgi Jack, pomirjevalec. »Poglej, Disko! Ako bi kaka druga taka ladja, kot je naša, plula v takem vremenu, srečala tako klateško ladjo in mu pred vsem javila lego — pred vsem, pravim — ali bi se mogli ob takem morju povsem pametno razgovarjati z njo o ravnanju s krmilom? To se ve, da se ne bi. Kar pozabi! Ta razgovor je bil tako jednat in vsebinski, da še nisem slišal takega.« Dan je sunil Harveyja pod mizo in Harvey se je davil v čašo.

»No,« je dejal Salters, ki je čutil, da je bila njegova čast nekoliko zakrpana. »Rekel sem vendar, da ne vem, da bi me vse skupaj kaj brigalo, preden sem se oglašil.«

»Res je, Disko,« je dejal Tom Platt, izkušen v disciplini in etiketi, — »resnica, moja misel je, Disko, da bi ga bil moral pozvati, naj molči, ako je bil razgovor po tvoji sodbi tak — kakor bi ne bil smel biti.«

»Ne vem, ampak tako je,« je odvrnil Disko, ki je videl pot do častnega umika iz dostojanstvenosti, ki ga je bila obšla.

»I, kaj pa, da je bilo tako,« je dejal Salters, »kapitan si tukaj in jaz bi z veseljem utihnil, samo da bi mi bil namignil, ne radi takega mnenja ali pričanja, temveč radi tega, da bi postavil vzgled tema dvema vražjima fantoma.«

»Mar ti nisem rekel, Harvey, da pride na naju, preden se stvar konča? V enomer ta vražja fanta. Ampak ne bi bil

rad zamudil tega prizora niti za polovico deleža pri veliki kambali,« je šepetal Dan.

»Veenno bi bilo treba razločevati stvari drugo od druge,« je dejal Disko, v Saltersovem očesu pa se je zasvetila luč novega dokaza, ko si je drobil razrezani tobak v pipo.

»Cela množica kreposti je v tem, da se razločuje stvari drugo od druge,« je dejal Dolgi Jack v želji, da pomiri vihro. »To sta spoznala tudi Steyning in Hare, ko sta poslala Counahana za kapitana na ladjo »Marilla D. Kuhn« namesto kapitana Neeotona, ki je dobil protin in ni mogel iti. Counahan Navigator smo mu rekli.«

»Ta Nick Counahan ni stopil niti eno noč na ladjo, da ne bi bil imel celo vedro ruma seboj,« je povzel Tom Platt. »Potikal se je okrog pomorskega ravnateljstva v Bostonu in iskal onega gospoda, ki bi ga naredil kapitana vlačne ladje. Sam Coy gori v Atlantik Aveniji, mu je dajal vse leto ali še več prosto hrano in stanovanje, samo da mu je pravil svoje zgodbe. Counahan navigator! Petnajst let bo že, kar je umrl, ne-li?«

»Sedemnaest, mislim. Umrl je tisto leto, ko je bila zgrajena ladja »Caspar M. Veagh«. Ta človek ni nikdar mogel razločevati ene stvari od druge. Steyning ga je najel iz istega vzroka, kakor je tat ukradel peč — ker tisti letni čas drugega ni bilo. Mornarji so bili vsi na Velikih Plitvinah in Counahan je stlačil neznansko trde ljudi za moštvo skupaj. In rum! Toliko so ga naložili, da bi ladja »Marilla« lahko plavala po njem. No, odrinili so iz bostonskega pristanišča proti Velikim Plitvinam; imeli so silen severozapadni in vsi mornarji so bili do grla polni ruma. Nebo je gledalo za njimi, kajti ti ljudje niso postavili nobene straže, niso položili roke na nobeno

vrv toliko časa, dokler niso zagledali dna v sodu ruma. To je trajalo nekako teden dni, kolikor se je Counahan spominjal. Ej, da bi le mogel tako povedati celo zgodbo, kakor jo je bil on pravil! Vse ta čas je vlekel veter vso noč in »Marilla« — bilo je že poleti — je lepo plula naprej. Tedaj je Counahan vzel kvadrant, trepetal nekaj časa z njim in je izračunal s pomočjo njega pa zemljevida in brnenja v glavi, da so se nahajali nekje južno od otoka Sable in sijajno pluli dalje. Dejal pa ni besedice. Nato se je spravil nad drug sod in popustil vse drugo. Ko je »Marilla« imela bostonski svetilnik za seboj, jo je udrila naravnost naprej in ni izpremenila svoje poti, marveč je venomer hitela v eni in isti smeri dalje. Videli niso niti morskega mahu, niti galebov, ne ladij, kmalu pa so opazili, da so že kakih štirinajst dni na potu, in so bili gotovi, da so blizu cilja. Radi tega so zmerili globino in so našli šestdeset sežnjev. »Tak sem jaz!« pravi Counahan. »Tak vsak čas! Pripehjal sem vam ladjo naravnost na Velike Plitvine in ko dobimo trideset sežnjev, gremo lahko mirno spat. Counahan je tiči!« pravi, Counahan Navigator!

Pri prihodnjem merjenju so dobili devetdeset sežnjev. Pa pravi Counahan: »Ali se je vrstica olovnice raztegnila, ali pa so se Plitvine pogreznile?«

Ker so bili baš v takem stanju, ki je bilo videti prav in razumno, so obrnili ladjo v drugo smer, posedli po krovu in šteli vozle. Zda se je pojavila neka klateška ladja in Counahan jo je ogoril.

»Ste-li videli kaj ribiških čolnov?« pravi prav mimogrede.

»Ob irski obali jih vse mrgoli,« pravi klateška ladja.

(Se bo nadaljevalo.)

Ptuj

Žigovanje meril. V tekočem letu bo ponovno pregledovanje in žigovanje meril in merilnih priprav v mestu Ptuj, in sicer od 10. t. m. do vključno 26. maja t. l. Žigovanje odnosno pregledovanje v navedenem času je določeno za stranke, ki bivajo na področju mesta Ptuja in v okoliških občinah.

Prebrisan goljuf. Vratarju gostilne »Beli križ« v Ptuj, sta izročila krošnjarja Urban Štefanec in Valentin Dukarič iz Bednje v shrambo 92 škafov lastnega izdelka, ki sta jih nameravala v Ptuj in okolici prodati. Za to shrambo pa je zvedel neki prefriganec, ki je prišel 6. t. m. k vratarju in izjavil, da prihaja po nalogu Štefana in Dukariča in naj mu izroči robo, ker jo bosta imenovana prodala v Mariboru, kjer ga čakata. Vratar Drobnič mu je res vseh 92 škafov izročil, s katerimi pa je lopov izginil neznano kam. Goljufiji so prišli na sled šele 8. tm. ko sta prišla imenovana po svojo robo in je ni bilo več. Ugotovilo se je le toliko, da je neznanec naložil škafe na ptujskem kolodvoru za Maribor. Štefanec in Dukarič u-trpita okrog 1200 Din škode. Uvedena je

preiskava, da se izsledí prefriganca.

Tatvina zlate ure z veržico. Pred dnevi smo poročali, da je ptujška policija zaplenila zlato uro z veržico, vredno 3000 Din, ki jo je ponujal na prodaj neki mlad človek. Uvedena je bila preiskava, da se izsledí pravi lastnik, ker je bilo precej gotovo, da izvira zlatina od tatvine. Dne 9. tm. je tudi že dospelo poročilo iz Maribora, da je lastnik izsleden, in sicer je neki H. O. iz Maribora. Policija je na podlagi tega prišla prodajalca, 25letnega Franca Stagana iz Vičenc pri Ormožu. Aretirani trdi enkrat, da je dobil uro od neke ženske v Mariboru, dragikrat pa da jo je dobil od nekega V. iz Maribora. O. je bila ura ukradena dne 2. oktobra 1932. Preiskava se nadaljuje.

Hud pretep je bil v soboto 8. tm. v gostilni Narodni dom. V lase so si skočili ptujski meščani. Prišlo bi do krvoprelitja, da ni posešla vmes policija.

Veliko znanstveno odkritje v Južni Kaliforniji

Nekam čudno je človeku, ko stoji v muzeju pred prastarimi izkopinami iz davno minilih geoloških period. Zdi se mu

prav neverjetno, če pomisli, da so živele pred dvesto tisoč do petsto tisoč ali celo pred milijoni let.

Pred kratkim je neka ekspedicija odkrila v Južni Kaliforniji okamenine živali in rastlin iz predzgodovinske dobe. Izkopine, ki jih doslej še nikdar niso našli v taki množici, so shranili v zgodovinskem muzeju v Los Angelesu. Ta zbirka obsega 50 krat več okamenin iz te periode, kakor jih hranijo muzeji na vsem svetu. Paleontolog dr. Stock je z nekimi strokovnjaki nedavno preiskal in pregledal te okamenine, ki so jih našli v jamah napolnjenih s smolo. Čeprav imajo te jame obseg samo nekaj tisoč kvadratnih metrov, je našla ekspedicija v njih kosti dva tisoč velikih volkov, dva tisoč živali z nekim koničastim zobovjem, 20 mamutov in mastodonov, 75 konj, 60 levov, 150 bivolov in raznih drugih manjših živali in ptic roparic.

Mnoge teh živali so morale biti naravnost ogromne. Okostja pričajo, da so mamuti in mastadoni v omenjeni periodi bili dva metra večji od afriških slonov, levi za ero tretjino od današnjih levov, tigri, jaguarji in bivoli pa dvakrat večji od današnjih. Ptice roparice so bile prav

tako dvakrat večje od današnjih.

Vse te živali so živele nekoč tam, kjer se razprostira danes razkošni Los Angeles in Hollywood. Strokovnjaki, ki so pregledali vse te izkopine so se prav čudili, kako je mogoče, da so tako dobro ohranjeni in menijo, da so bile te živali žrtev velikanskega potresa, ob priliki katerega je razpokala zemlja in so živali izginile v teh razpoklinah, ki jih je zalila pozneje voda.

Med kalifornijskimi oblastmi in lastnikom zemljišča, kjer so našli omenjene izkopine, pa je nastal velik spor. Lastnik je zahteval namreč precejšnjo odškodnino, na katero pa oblast ni hotela pristati. Ko je zvedel, da so okostnjaki, ki so bili izkopani na njegovem zemljišču velike vrednosti in da so se nekateri ameriški muzeji zelo zanimali za te izkopine, je naknadno zahteval od oblasti odškodnino v znesku pol milijona dolarjev. Toda sodišče je njegovo zahtevo odbilo, ker je vodja ekspedicije dokazal, da je dobil od lastnika preden je pričel kopati pismeno dovoljenje. Proces pa še ni končan in pričakuje ameriška javnost izid z velikim zanimanjem.

Mali oglasi

Razno

REZAN LES. suh, deske, letve, stolbe, stebre in lepe krajine, dobite poceni v lesni trgovini Albin Ceh. Maribor, Betnavska cesta 4. 1251

SENO, sladko, za krave in konje, v balah, dobite najceneje v lesni trgovini Albin Ceh. Maribor, Betnavska cesta 4. 1250

VRTNARSTVO IV. JEMEC, Prešernova ulica. nudi: vrtnice nizke, visoke, plezalke, Prunus triloba, magnolije, Hibiscus, glicinije, Vitis, Veitschi, cepilne zgodnje breskve in marelice, dalije, kane, orjaške jagode, tulipane, Anemone Pfloks, Canbreitja. Dobri se roženko, najboljše gnojilo za ločnice, kompostno zemljo za presejevanje cvetlic, zelenjadne sadike itd. 1008

MARTIN SAFRAN, sobor, črkoslikar, pleskar in litar. Maribor, Slovenska ul. 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 1190

ČEVLJE, tudi otroške, porcelan, nakit itd. plača najboljšo Grajska starinarina, Trg svobode 1. 1249

ČILSKI SOLITER za gnojenje, je sedaj družbenim članom na razpolago. Skladišče Kmetijske družbe. Melje 12. 1242

VELIKONOČNE SUNKE, srove, kuhane ali pečene, kakor kdo želi od 2—10 kg. svetovno znanih tvrdk: M. Gavrilovič in H. Wögerer ter največjo izbiro raznih delicatnes pripravila Josip Sinigoi, trgovina z delikatesami, Maribor, Aleksandrova c. 18. 1238

Znanja želi

AKADEMIKAR.

Avstrijec, iz boljše rodbine, tukaj nepoznan, velik, vitek, 30 let star, išče poznanstva z istotako nemško govorečo damo. Cenjene dopise v nemškem jeziku naj se pošljejo na upravo lista pod šifro »Zauberlee«. 1248

Stanovanje

STANOVANJE.

dve sobi, kabinet in pritliklne, oddam mirni stranki. Pismene ponudbe na upravo »Večernika« pod »Slovenska ulica«. 1227

Pozor!
Za Veliko noč
prave, originalne
PINCE
dobite v pekarni
Mislej, Koroška cesta

SOBO S ŠTEDILNIKOM

oddam manjši družini. Stur-denci, Slomškova ulica 9. 1247

STANOVANJE.

dve sobi in kuhinjo, oddam s 1. majem. Stritarjeva ulica 25. 1241

Spomnite se CMD!

Oglas!

Na podlagi naredbe komande Dravske divizijske oblasti E. br. 4748 od 3. aprila t. l. in člena 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu ter člena 75 zakona o administraciji vojske in mornarice se bo vršila, dne 13. aprila 1933. l. ob 11. uri v pisarni blagajnika 45. p. p. druga ustmena licitacija in pogodba za dobavo spodaj označenih predmetov hrane za moštvo in sicer:

masti	5400 kg	rezancev	900 kg
olja	1110 kg	čaja	40 kg
želja	8000 kg	kave	1 kg
čebule	2700 kg	sliv	400 kg
krompirja	200 kg	sočivja	250 kg

Dobava zgornaj omenjenih predmetov bo franko intendantsko skladišče, Maribor in skladišče hrane za moštvo v Slov. Bistrici.

Kavecija se polaga 13. aprila t. l. do 10. ure pri blagajni 45. p. p. in znaša za našo državo 5%, za tuje pa 10%.

Pogoji se razvidni vsak dan pri blagajniku 45. p. p. Iz pisarne komande 45. p. p. št. 3044, 8. aprila 1933. 1252